

9168
DISPUTATIO JURIDICA
De No 211.
**OBLIGATIONI-
BUS IN GENERE**

Quam 1624,5
DEO Ducende ac adjuvante 15

Ex
Permissu ac concessione Magnifici
Nobilissimi & Amplissimi Jctorum Or-
dinis in Illustri Academia Jenensi

SUB PRÆSIDIO
Clarissimi ac Consultissimi Viri Dn.

GEORGII HIMMELII
J. U. D. fautoris ac præceptoris
sui colendissimi,

*Ventilandam exhibet & pro ingenii modulo
defendere conatur*

ELIAS AUGUSTINUS HUEFFLER /
Francohusanus Thuring.

Addiẽm 6. Mart. loco consueto

JENÆ

TYPIS JOHANNIS BEITHMANNI.

ANNO M. DC. XXIV.

T

34.

PER ILLUSTRUM AC GENEROSISSI-
MO DOMINO

Da. LUDOVICO GUN-
THERO de Quatuor Sacri Romani
Imperii Comitibus, Comiti in Schwartz-
burg ac Hohnstein, Domino Arnstadii,
Sondershusæ, Leutenburgæ, Lohræ,
Clettenburgi &c.

Domino meo Clementissimo

Exercitium hoc
juridicum

In debita subjectionis
testimonium

Subjectissimè dedicat
offert.

Autor ac Resp.

DISPUTATIO JURIDICA.
De
OBLIGATIONIBUS.

PRÆFATIO.

Uandoquidem totum jus
privatum & civile in obligationi-
bus & actionibus est positum,
teste Giphano in lect. ad rub. ff. de O. &
A. n. 1. Quarum illæ ostendunt,
quid cuique debeatur *arg. pr. l. de*

Obligat. Hæ vero, quomodo id, quod debetur in ju-
dicio obtineri possit commonstrant §. 1. *l. de act.* In-
de apparet quam utilis & necessaria utrarumque il-
larum sit cognitio, unicuique qui operam suam juri
addiscundo impendere, ac tandem ambigua causa-
rum facta dirimere, gloriosæque vocis munimine
laborantium spem vitam & posteros defendere sa-
tagit, pro ut habent verba *Imp. in l. 14. C. de advoc. di-*
vers. judic. Cumque obligatio ad actionem se habe-
at, tanquam causa ad effectum & mater ad filiam,
quarum hæc dependet ab illa, illaque huic vim & ef-
ficaciam impertit suam. Et verò causa precedere
debeat effectum. *l. incivilem C. de furt.* semperque
aliud quid sit ab effecto *Fonsec. 5. Metaph. c. 2. q. 7. se. 1.*
Ideo ne cum *Accurs. in §. fin. l. de just. & Nic. Angel.*
Ricciard. contra mentem & intentionem Justiniani
hosce diversos juris articulos sub unum objectum
retulisse videar, actionum materia hac vicè seposita
tantùm de Obligatione non exactam quidem &

A 2

omni-

omnibus numeris absolutam, sed brevem tantum, & vestigiis Justiniani unice inhærentem disceptationum virium ingenii periclitandarum gratia chartæ committere, eandemque Dnn. Collegarum disquisitioni subjicere fatagens hunc ordinem in conscribendo servabo. *Ut Definitionem & Divisioni subjiciam Efficientem Finem, Effectus, Subjectum Recipiens & Occupans, Adjuncta & deniq; Contraria seu modos præcipuos quibus obligatio solvitur.* Quod feliciter ut procedat DEU s benignè adesse mihi velit.

Thesis. I.

Obligatio est juris vinculum quo necessitate alicujus rei solvenda astringimur, secundum nostræ civitatis jura; *in pr. J. de obligat.* Quæ definitio ut rectè explicetur perpendendum venit tum definitum, tum definitio ipsa, Definitum cujus notatio omnibus patet: Significata vero illius, quæ varia sunt, maxima ex parte congressit *Modest. in l. 52. de O. & A. ubi Gp. & alii* Dd Ego memor illius, quod verba in potiori significatu sint accipienda *l. 1. §. qui in perpetuum ad d. gl. verb. directo ff. si ager veellig. pet. Everh. in top. loc. à subjecta mater. n. 19.* hanc definitionem ad alias scriptas obligationum species non pertinere firmiter statuo, præter quam ad eas, quæ ex facto & consensu partium proveniunt, & aut ex ll. sunt constitutæ aut certo jure civili sunt approbatæ, pro ut ait Justinian. *in §. 1. I. de Oblig. ita ut vel effectum actionis vel exceptionis, compensationis, &c. sortiantur, Consentit. gl. & Dd. communiter in pr. l. de Oblig. & in l. 7. §. 4. ff. de pact. l. 38. de condit. in deb. l. 1. de vocat. Wesemb. f. de O. & A. n. 6. Schn. l. d. r. de Obl. in pr. n. 6 & seq. Heig. J. eod. n. 2. & 3. Donell. lib. 12. com. 1.*

Definitio cum ex genere & differentia constare debeat, ut post Logicos declarat *Bärthol. in l. 1. n. 2. ff. de testam. & Everh.*

Everb. in top. loc. a definit. n. 3. videndum an etiam hæc nostra
alia requisita habeat. Dicit Imperat. Obligatio est vin-
culum, rectè hoc generis loco positum cum secundum
l. 59. de condit. indeb. omnis obligatio unicum, non vero
contra omne vinculum obligatio & benè appositum est
vocabulum juris id est ut obligatio sit vinculum incorpo-
rale, seu vinciens & ligans, per illam enim unus alter alteri
obligatur, & astringitur ad præstandum id, quod in con-
tractum deductum est, Schn. ad pr. I. de Obl. n. 16. Addita
sunt in definitione etiam & quidem differentie specificæ
loco, hæc verba, quo necessitate astringimur alicujus rei
solvendæ, quæ ad ipsam obligationis substantiam finem
& effectum pertinent cum ut dicitur in l. 3. ff. de O. & A. ob-
ligationis substantia non in eo consistat, ut aliquod corpus
nostrum faciat, sed alium obstringat ad dandum, facien-
dum vel præstandum aliquid. Unde videre licet differen-
tiam obligationis & acquisitionis: hujus finis & usus est,
ut aliquid nostrum fiat; illius est, ut aliquem ad dandum vel
faciendum adstringat, non enim nuda obligatio domi-
nium transfert, ut d. l. 3. dictum est & patet ex l. 20. C. de pactis.
Schn. d. l. n. 19. Giph. ad t. d. I. de Oblig. Deinde verba se-
cundum nostræ civitatis jura minimè otiosa aut minus ne-
cessaria sunt, in definitione hac; uti quidem nonnulli vo-
lunt inter quos Giph. d. t. & Vultejus. Sed hoc sibi volunt, ut
solutio rei, quæ in obligatione versatur, non valeat, nisi fiat
secundum constitutas formas, scilicet naturam actionis, &
à jure civili introductas, neq; non astringi quibusvis modis,
sed jure probatis, nec quavis necessitate sed civili, non vi
extorqueatur, sed judicio, Hill. Donell. lib. 12. com. 1. l. f. nec
enim propria autoritate, id quod sibi deberi quis putat,
sed legitimis actionibus persequi tenetur l. 13. ff. quod met-
caus. Schn. Heig. d. t. ad pr. ut & Hor. Thada. pis. Borch. eod. n. 4. Vi-
gel. in com. de Oblig. c. 1.

III.

Est autem obligatio aut naturalis aut civilis, quemad-
modum enim jus quod auctoritatem præstat obligat aliud

A 3

na-

naturale, aliud civile est, ita necessitas solvendi atque ipsa obligatio duplex est: naturalis scilicet & civilis. Quamvis enim Coras. in repet. l. frater. à fratre ff. de condict. indeb. referat, quosdam obligationem tantum uocam, nimirum naturalem tantum statuisse, Civilem vero non substantiam, sed qualitatem qualificantem naturalem reputasse: Tamen horum sententia jamdudum reprobata & explosa est, Reselluntur enim per textum in l. 16. §. 3. ff. de fidej. gl. & Dd. comm. in l. 5. verb. obligationes de just. & j. quos sequitur Schn. I. d. I. n. 26. tum etiam per l. 8. gracè §. & post. 3. d. t. d. fidej. & l. 1. §. 1. in fin. de Novat. Deinde stant horum opinione, sequeretur civile obligationem à naturali separatam esse & per se subsistere non posse, ratio quia qualitas sine subiecto esse nequit. l. 2. de usus. at posse eam extra naturalem esse patet ex obligatione literarum, E converso quidam extiterunt qui naturalem obligationem improprie obligationem dixerunt, eo, quod ex illa nemo adstringatur necessitate solvendi, arg. l. in vendentis C. de contrab. empt. Quod quidem verum est, si necessitatem civilem intellexerimus, non verò si naturalem, quia, qui adstrictus est vinculo juris naturalis, ut ex æquitate naturali, id quod debet solvat, tenetur, arg. l. 1. de pact. l. cum amplius §. fin. ff. de R. I. ubi verbum oportet necessitatem inducit, secundum materiam subiectam. Vult. in pr. I. de Obl. n. 25. Donnell. lib. 12. Comm. 1. l. E. vers. si maximè ibiq. Hill & cap. 2. lit. c.

IV.

Naturalis nominatur, quæ solo æquitatis vinculo continetur, ut est in l. 95. §. naturalis. ff. de solut. & habet causam ex naturali ratione l. 1. §. si id quod §. de O. & A. quia jus naturæ semper æquum & bonum l. pen. in pr. de just. & jur. Approbatur verò hæc naturalis obligatio à jure civili vel *αἰσθητῶν* vel *νοητῶν*. ἌΠΛΑΣΣ quatenus habet actionem, seu effectum obligationis summum qualis scilicet ex illis contractibus oritur, qui ex jure gentium originem suam habere dicuntur. l. 5. ff. de j. & j. §. 2. vers. ex hoc jure. I. eod. KATA' TÏ' approbata habent alios civiles effectus præter actionem ut puta Soluti repetitionem l. 19. si poena in pr. l. si non sortem 26. §. libertus 12. de condict. indeb. l. naturales. 10. de O. & A. Exceptionem

nem l. jurig. 7. §. sed cum 4. de part. Compensationem l. etiam
quod 6. de Comp. Fidejussionem l. stipulatus 6. §. fin. de fidejuss.
Constitutum. l. 1. §. 7. de constit. per pignus l. quæsitum. 12. §. fin.
de pignor. & hypoth. & novationem l. 1. de novat. Et hæc obli-
gatio naturalis tali modo à jure civili approbata à Donello
justa indigitatur lib. 12. comm. 4. appellaturq; aliàs mixta seu
civilis & naturalis simul. Continetur quoque sub
definitione supra thes. 1. positæ, tanquam species
sub genere §. 1. ibi. aut certo jure civili approbata. In de
Oblig. Præter hæc obligationes naturales approbatas
aliquoties quoque in jure nostro civili fit mentio non ap-
probatarum obligationum, quarum quædam sunt libera
relictæ, quædam reprobatæ: Libera relictæ naturalis obli-
gationis exemplum habemus in obligatione ad *condoçes*.
hæc enim à jure civili ita libera est relictæ, ut nullos omninò
effectus habeat, ne quidem retentionem per errorem solu-
ti, sed tale debitum etiam quocumque errore solutum repe-
ritur. *Schnid. l. de Oblig. verb. de naturali oblig. n. 4. qui sequi-
tur Bart. ad l. ex hoc jure 5. de J. & J. & sic etiam, quod condi-
tionem indebiti non impedire valeat, statuit. Donell. lib. 12.
comm. 2. Treut. 1. disp. 22. th. 9. & ibi Bach. d. 6. lit. d. & ad disp. 6. d. 6.
l. a. Dn. Riem dec ad. 3. q. 8. Bocer. clas. 2. disp. 1. th. 17. Wesenb. π n. 5.
de O. & A. Duaren ad eod. tit. c. 2.* Reprobatæ obligatio in
eo consistit, quando scilicet lex civilis expressè conventio-
ni contrahentium resistit id est, inquit *Schnid. J. d. t. & l. n. 13.*
prohibet actum seu contractum fieri, & sic neque naturalis
neque civilis obligatio oritur. Exemplum hujus sunt in
prodigo, pupillo, minore & aliis &c. Prodigus n. ante in-
terdictionem quod obligetur, nemo ferè est qui negat, jam
quando ipsi bonis interdictum, illum contrahendo neque
naturaliter neque civiliter obligari posse nisi quatenus sibi
acquirat, satis insinuat, l. 6. de V. Obl. Nec quicquam facit
quod dicitur in §. 7. l. de leg. agn. tut. civilia jura quidem à
civili ratione corrumpi posse naturalia non utique. Licet
enim lex non possit. & sic impedire consensum, nihilomi-
nus tamen quit removere effectus obligationis naturalis.
ut *Schnid. d. l. & n. post. Jaso. in l. 26. de Condit. voluit enim*
lex

lex vel jus civile ex utilitate publica ne quis sua re male utatur §. 2. in fin. I. de his qui sunt. su. vel al. jur. Et talis reprobata & libera relicta obligatio naturalis quin non contineatur sub definitione supra posita, adeoque hoc loco aliena sit nemini non potest esse manifestum ex d. §. 1. ibi aut constituta aut comprobata J. de oblig.

V.

Civilis obligatio est, quæ ex jure civili oritur *Wesemb. ꝛ.* de O & A. n. 5. secundum gl. in l. 5. de j. & jur. & ad differentiam cæterarum obligationum civilis nuda *Donell. 12. com. 3. in pr.* & merè civilis vulgò appellatur, *Hill. D. d. l. lit. a. Glosograp. in l. Julianus 60. de condit. in deb.* quemadmodum enim proprium jus à communi se jungitur §. 1. I. de I. N. G. & C. l. 6. ff. de just. & jur. Sic etiam ex eodem proveniens oblig. *Riem de 9. q. 2.* Sunt autem ferè nulli effectus hujus obligationis l. 12. de R. I. licet enim actionem pariat tamen per exceptionem postea eliditur §. idem jur. 3. I. de except. ubi exemplum habemus in Obligatione literarum quæ propter auctoritatem legis civilis oritur, dum per solennem literatum obligationem & chirographi alicujus traditionem jus civile illud vult teneri, unde etiam civiliter obligatur, ut creditori contra scribentem actio competat; Attamen exactio nem habere non potest, quia ipsi creditori exigenti exceptio numeratæ pecuniæ opponitur, quod patet ex tot. t. J. liter. oblig. & tot. t. C. de non numer. pecun. §. 1. J. de except. *Schmid. ad tit. de lit. oblig. n. 9. 10. & seq.*

VI.

Efficiens causa propinqua obligationis est, primò vel contractus §. fin. I. de Oblig. l. 1. de O. & A. Contrahuntur verò aliquando consensu solo qui est vel verus vel præsumtus, *Wesemb. ꝛ. d. t. de O. & A. n. 7. Hill. Donell. lib. 15. comm. 14. lit. b. Gædd. ad l. 12. n. 7. de V. Signif. Harp. ad §. fin. I. de Oblig. n. 2.* Vult in pr. I. de Oblig. quæ ex quas. contract. n. 5. Verus uti in contractibus propriè ita dictis intervenit & cum facto tum etiam verbo & nutu l. 52. §. 9. de O. & A. declarari & exprimi potest, *Dn. Riem. I. de contract. 7. §. 33. n. 1. & 2.* ita præsumtus in quasi contractibus plærumque intervenit, prout rectè statuere

ere videntur Dd. jam allegas: Aliquando consensu. cum re
verbis & literis §. fin. 7. de Oblig. Gaj. in pr. 1. de Oblig. lib. 2. tit. 9.
l. 1. pr. & §. seqq. de O. & A. quin enim & in his consensus ad
esse debeat & semper in omnibus desideretur, patet ex l. 1. §.
3. de pactis. Riem. 1. de Contract. §. per tot Ut vero consensus le-
gitimus sic requiritur in consentiente S C I E N T I A. l. 2. in
pr. de Judic. qua scit vel scire debet quid agatur. l. 38. in f. de ac-
quir. & amit. hered. l. 5. fin. de R. Cred. l. 48. de fidejuss. l. pen. ff. ad
SCT. Maced. ET VOLUNTAS l. 5. C. de O. & A. l. 17. §. 3.
Commo. l. 36. fin. de jud. l. 31. de O. & A. l. 12. fin. de contrah. emtion.
Quicquid igitur contrariatur S C I E N T I A E obstat quoq; con-
sensui & inde contractui dependenti, eosque impedit. Uti
sunt primò E R R O R l. 2. de jud. l. 15. de iurisdic. siue sit circa
personam secundum dd. ll. & l. 9. quoties de hered. instit. siue circa
rem promissam l. si inter stipulantem 83. §. 1. l. 137. continuis §. 1.
de V. O. quamvis enim errans factum sciat, tamen in quali-
tate vel quodam alio errat siue qualitatem ignorat, Höck-
elshov. lib. 1. phil. pract. c. 8. Ideoque dum aliud pro alio putat
scientiam veram habere nequit, multo minus pro consen-
tienti haberi potest, l. 116. §. 2. de R. I. Siquidem error iste
dissensum arguit & non valet propter illum id quod actum
est. dd. ll. de quo etiam Hillig. lib. 12. comm. 7. & quos ibi alleg.
Zaf. ad l. 31. §. 1. de R. cred. n. 12. Pac. cent. 1. q. 59. Gödd. de contrah.
stip. c. 3. n. 7. & 8. Dn. D. Riem. 1. de contract. 5. §. 25. 26. & seqq.
Secundò I G N O R A N T I A P R O B A B I L I S, cum non du-
bium sit illam scientiæ contrariam esse, prout apparet ex l.
73. sed si de contr. emr. de qualitatibus tractant Donell. lib. 1. comm.
18. 19. & seq. Wesemb. π. t. t. de jur. & fact. ignorant. & in terminis
nostris appositè Dn. D. Riem. d. c. 5. §. 14. per tot. Dixi quoque ut
consensus legitimus sit, necessariam esse etiam voluntatem
unde rectè ait l. non solum 31. de O. & A. quod voluntas contra-
hentium sit spectanda: illa v. voluntas debet esse libera, h. c.
neq; V I, neq; M E T U, neq; D O L O extorta, Deinde hæc volun-
tas modo civili arg. l. si cui. 9. de Servit. accipienda, cum haud
omnis voluntas sufficiens sit, nisi quæ jure civili probatur,
prout videre licet, in prodigo, filiof. mutuum pecuniam
recipiente, muliere intercedente & similibus, quorum à ju-
re civili voluntas reprobata & sic in contractibus infirma

B

&

34.

& nulla est, per l. 40. de R. J. Dn. D. Riemer. i. de contract. 6. §. 29.
num. 4.

Quod igitur jam attinet ad voluntatem Vi extortam, dico, si Vi atrocis l. 3. §. 1. quod metus caus. impulsus quis fuit vendere, vel tradere, rem contractum nullum esse, seu non valere, cum illa vis voluntati contraria l. 1. d. 1. & nulla omnino in ejusmodi casu voluntas sis, quia repelli non potuit. l. 2. d. 1. Aliter v. res se habet in illa voluntate, quæ Metu cooperante oritur, illa enim quæ metu facta jure quidem valent, cum is, qui metu contrahit, non vi absolutâ & practica uti in priori specie jam dictum, cogatur, sed voluntate quidem coacta, nihilominus tamen vera, instigatur; quippe qui coactus voluit l. 21. §. 5. quod met. caus. & ex duobus malis quod minimum est elegit, mavultq; contrahere quam interfici. Arist. lib. 3. Eth. 1. ideo contractus metu factus, jure civili, quasi consensu ininitus, valet. Wesemb. 7. in pr. d. 1. Verum postea per restitutionem potest rescindi l. 9. §. 3. d. 1. cum Prætor dicat, tales contractus se ratum non habiturum d. l. 9. & l. 1. h. t. Riem. i. Cont. d. c. 6. §. 30. n. 7.

Porro quemadmodum vis adversatur voluntati; ita etiam Dolus: Siquidem vis aperta est, dolus occulte per simulationem idem molitur Donell. lib. 13. capit. 40. in pr. Quatenus vero contractus dolo ininitus valeat, vel non valeat, incet Dd. admodum controversum video? Communiter tamen huic dubio adhibita duplici distinctione occurri solet: Ut primò distinguatur inter judicia bonæ fidei & stricti juris: Deinde inter dolum causam contractui dantem & incidentem. Dolus incidens, sive bonæ fidei sive stricti juris sit, contractum non facit nullum, sed valet utique talis ipso jure; per exceptionem verò doli succurritur circumvento ut ext. t. de except. dol. mal. & met. At vero dolus qui causam dat bonæ contractui, cum ipso jure reddit nullum per l. 7. de dol. mal. l. 3. §. fin. pro soc. l. in causa 10. §. item. de minorib. l. 3. de rescindend. Vend. Secus vero si causam dederit Contractibus stricti juris, hos enim ipso jure subsistere, sed per exceptionem doli sicut de incidente dictum est, corrigi, non obscure insinuat §. 1. l. de except. l. 36. l. 22. de V. Ob. l. pen. C. de

de inutil. stip. ubi ubique de contractibus stricti juris exempla habentur, probant aliàs pluribus hanc sententiam, Donell. lib. 12. comm. 7. lit. d. ibi. Hill. Trent. 1. disp. 28. d. 2. l. f. Gail. 2. ob. 2. n. 6. Schm. I. de act. §. actionum 28. n. 24. Vult. 2. Rom. jur. 4. n. 88. Gerd. d. de contr. ab stipul. e. 3. n. 114. 115. & seqq. Bronch. cent. 1. aff. 38. (antiq. edit.) Harp. ad §. d. 28. I. de action. n. 14. Mynsing. ad eundem §. n. 11. Hen. disp. 22. d. 7. Dn. D. Riem. Coll. d. 9. & in 1. de contr. d. §. 30. n. 18. & seq. ac alii.

VII.

Secundo vel quasi contractus d. §. fin. 7. de Obl. & d. l. 1. de O. & A. æquè enim ex quasi contractibus ac ex contractibus propriè sic dictis obligationes oriuntur. Sed quasi hi contractus non expresso & aperto uti paulo antea dictum, sed tacito & præsumto consensu fiunt, cum leges neminem tam stultum esse præsumentes, qui etiam absens & ignorans non velit conditionem suam meliorem fieri, prout in §. 1. I. de Obligat. quæ ex q. contract. oriuntur, notatur, interim pro una parte consentiant, & sic efficiant, ut quis ignorans aliquando & invitus obligetur, idque dicit Imperator §. 1. I. d. t. utilitatis causa receptum esse, ne scilicet absentium negotia deferantur, quæ alias nemo curaturus esset, si de eo, quod quis impendisset, nullam habiturus esset actionem quo faceretiam l. 5. vers. ideo de O. & A. Hæc utilitas, in quam facit, ut etiam deficiente consensu vero & expresso alter alteri perinde, ut in veris contractibus obligetur. Cum non tam consensus, quam res seu utilitas ad aliquem perveniens hisce in contractibus inspiciatur, ut est in l. 32. si cert. petat. l. 23. d. t. l. 46. de O. & A. & natura æquum sit, neminem cum alterius damno fieri locupletiozem l. 13. de condict. in deb.

VIII.

Tertiò maleficium, d. §. fin. 7. de Oblig. & in pr. 7. de Obl. quæ ex q. delict. l. 4. de O. & A. quod est factum omne, quo nocetur detrahiturque quid alteri Donell. 15. com. cap. 22. lib. in fin. An verò cum facto illo & maleficio consensus utriusq; semper

B 2

&

& ubique concurrat, adeoque delinquens mediante de-
mum consensu ad poenam obligetur variè huc inde disce-
pratur inter Dd? Facio cum illis qui non fictum sed verum
consensum subesse putant; cum ille qui mavult, revera ha-
bere voluntatem habere necesse sit, *l. 22. de R. Nupt.* De-
linquens autem mavult severitate seu poena coerceri ut est
in *l. 5. C. de collat. fund. par.* E. verè ipsum consensisse dici
potest, *Gilken de prescript. p. 1. c. 5. n. 15.* Scit enim juris aucto-
ritatem, & sic non ignorat, se contra placida juris commit-
tere, neque etiam poenam incognitam habet, jam itaque
ubi factum ad scientiam accedit, voluntas abesse haud po-
terit, quiq; in causam consentit is etiam in effectum con-
sentire videtur; Ubi ergo consensus alicujus in rem ali-
quam, sibi rectè id quod ex ea evenit, ipsa ex mente & vo-
luntate dici potest quin fiat, pro ut etiam *Lult. C. ad l. jul. ma-
jest.* sua mente delinquens puniri & ipsemet se poenæ subdi-
disse *l. 34. de jur. fisci.* dicitur. Consequenter igitur negari
non potest, consensum in delinquentibus adesse, ex quo
vera obligatio criminalis oritur, non quidam civilis tan-
tum, uti voluit plurimi relati à *Vasqu. illust. Contr. lib. 2. c. 55.*
n. 1. in fin. Gædd. ad pr. l. 6. n. 7 de V. S. Silk. de prescript. p. 1. c. 5. n. 2.
Neque naturalis tantum, prout multi indistinctè putant
quos congescit *Gilken. d. c. 5. n. 5. seqq.* Sed pro diversitate
delictorum modo civilis, modo merè naturalis, modo na-
ruralis approbata. Si enim delictum jure civili tantum
prohibitum, inde descendens obligatio procul dubio erit
civilis, exempla suppeditat *§. 1. fin. r. de nupt. junct. a. l. 12. §. fin.*
l. 14. pr. l. 55. de R. Nupt. l. unic. C. si quis eam cui. tur. fu. l. 26. §. fin. C.
de nupt. l. 42. de V. S. Si verò ex jure natura mero descendat
delictum obligatio quoque inde promanans merè natura-
lis erit, cujus exempla sunt obvia in ebrietate, avaritia, in
hospitalitate, & actionibus cogitationum internarum.
Quod si verò peccatur, contra jus natura approbatum, uti
fit in furto, adulterio, homicidio, parricidio, blasphemia
&c. inde quidem oritur obligatio naturalis, verum non
tantum; sed quæ etiam ex auctoritate juris civilis ne-
cessitatem sibi annexam habet, prout eleganter docet
&c

& hæc omnia fundamentaliter deducit *Dn. D. Riem. dec. 12*
q. 1.

IX.

Quartò quasi maleficium. *dd. § § I. de Ob. & Oblig. que ex q. del. l. 5. & § 5. & 6. de O. & A. l. 1.* quod est factum maleficio finitimum & ultima causa obligationum, quemadmodum igitur aliàs dictio quasi in jure nostro semper aliquam impropriatam denotat, ita etiam hoc loco delicta seu maleficia q. appellantur, quia non ex meditata malitia seu dolo proficiscuntur, & tamen propter negligentiam, Imperitiam &c. culpæ reprehensionem merentur, pro ut patet ex speciebus *d. r. de Oblig. que ex q. delict.* Judex enim eo ipso quod officium acceptat, videtur se asserere peritum & sufficientem, & ideo postea, si per ignorantiam seu imperitiam malè judicaverit, adeo que litem suam fecerit, cum imperitia culpæ annumeretur *l. 132. de R. I.* ex culpa tenetur & quasi maleficio obligatur. Idem est in eo qui inquilinum hominem impurum & in circumspectum in domum suam recipit; si enim talis inquilinus non prospiciens in prætereuntes aliquid projicit seu effundit, quamvis Dominus ædium sit extra noxam, tamen quia ipsi prospiciendum erat, ut circumspectos & sobrios habeat hospites vel inquilinos; pro damno per effusionem dato q. ex maleficio tenetur & obligatur *arg. §. 2. l. de oblig. que ex q. del. d. l. 5. §. 5. de O. & A. & sic ulterius*: Hæc vè de causa efficiente obligat: propinqua pro ratione instituti mei vestigiis Justiniani insistendo breviter adduxisse sufficiat.

X.

Finis seu finalis causa obligationis est ut aliquid solvatur vel præstetur, pro ut scitè loquitur *Jñs Paulus in l. 3. de O. & A.* Cum dicitur omnium obligationum substantia non in eo consistit ut aliquod corpus nostrum vel servitutem nostram faciat, sed ut alium nobis obstringat ad dandum aliquid vel faciendum vel præstandum. Unde etiam in definitione supra *§. 1.* posita rectè dicitur, quod per vinculum
B 3 juris

juris, necessitate ad solvendum astringamur, & sic mediante
 illa præstatione vel solutione quod nostra interest acqui-
 ramus *l. 2. l. 38. §. alteri de V. Obl.* Ipsum verò dominium per
 obligationem nobis principaliter non acquiritur, cum per
d. l. 3. obligationis substantia non in eo, ut corpus nostrum
 faciat, consistere, sed in obstrictione ad dandum facien-
 dum vè versari constet; Cujus rei exemplum evidens est in
 contractu emtionis-venditionis. Quamvis enim contra-
 ctus per conventionem pretii statim sit perfectus. *pr. f. de*
emt vendit. tamen eodem momento emtor simul dominium
 non consequitur, §. *3. d. r. cum is qui vendidit*, non necesse
 habeat dominium emtoris facere. *l. 25. §. fin. de contr. emt.* Sed
 sufficit rem habere licere sine interpellatione. *l. 30. in fin. de*
act. emt. l. 8. de evict. Quod si itaque venditor qui rem tradit
 dominus est, per traditionem demum in emtorem do-
 minium transit, §. *per traditionem 41. f. de R. D. & A. l. traditio*
20. ff. de acq. rer. do. l. 11. §. 2. de act. emt. Si verò dominus non
 est, tantum usucapiendi conditionem in emtorem trans-
 fert *t. t. ff. pro emt. l. 54. l. 56. §. 3. l. 63. in fin. de evict.* Ut demum
 per utucapiem emtor dominum rei emtæ consequatur,
per d. d.

XI.

Effectum obligationis dupliciter considerari potest: Aut
 enim generale est, quod omnibus obligationibus tam natura-
 libus quam civilibus competit, estque præstationis necessi-
 tas: Quælibet enim obligatio suo modo necessitam præ-
 standi continet, prout supra in thes. dictum & de naturali
 probatum *ex l. 84. de R. I.* quæ ait, illum natura debere, quem
 jure gentium dare oportet: Aut, speciale, quod diversimo-
 dum est, aliud n. est obligationis perfecta; aliud imperfecta. Hujus
 sunt soluti reentio, compensatio, fidejussio, pignus, novatio, de quibus
 dictum aliquid supra §. 4. & pluribus de iisdem agit Donell. *En. lib.*
12. comment. cap. 2. post l. p. ubi hos effectus enumeratos in principales
& accessorios dividit. Illius verò est vel primum, quod est
 actio, quemadmodum enim inter matrem & filiam non
 datur intermedia persona ita etiam hic inter obligationem
 &

& actionem nihil intermedii est, siquidem obligatio mater actionum vocatur per *gl. in l. licet. 42. de procurat.* & actio filia seu partus obligationis nuncupatur & *gloss. in pr. l. de act.* Talis autem actio quam parit obligatio, personalis est, ita enim ait *Justinian. in §. 1. l. d. r. de act.* Si quis cum eo agit, qui ipsi obligatus sst vel ex contractu vel maleficio, eo casu actiones in personam proditæ sunt, per quas intendit adversarius ei dare aut facere oportere: Si quis verò cum eo agit, qui ipsi obligatus non est, competit ei actio in rem, quæ non ex obligatione, sed ex Domino descendit *l. 23. de R. Vind. VEL* ex primo ortum, quod est exactio, quæ ex actione descendit. *l. un. §. 7. C. de act. rei uxor.* & actionis executio adeoque nobilissimum illius effectum est.

XII.

Subiectum Obligation. est vel recipiens vel occupans. Recipiens est *Creditor & Debitor*: cum itaque credendi appellatio generalis sit & credere dicamur, cuiuscunque rei assentimur alienam fidem secuti, quod ait *Ulpian. in l. 1. ff. de Reb. cred.* non tantum in mutuo, commodato, deposito, pignore, *d. l. 1.* sed generaliter ex quacunque causa aliquid alicui debeat *l. 11. de V. S. sive ex re, verbis, literis seu consensu, sive negotio sive facto, sive qualibet alia causa oblig. contracta sit. d. l. 11. cum seq. 12. d. t. ibiq. Gadd.* Inde evidenter apparet quod etiam creditoris loco veniat is cui ex delicto debetur *d. l. 12.* cum in his obligationibus fides crediti, si non ex conventionem aut voluntate, tamen ex necessitate & ipso facto insit & damnum datum delinquens resarcire teneatur. Quicunque igitur firmiter credere & debere possunt, nomen creditoris & debitoris merentur, adeoque subiectum recipiens obligationis dicuntur, Multi vero credere vel debere impediuntur: Et quidem primò nonnulli propter defectum consensus, quales sunt furiosi, mente capti, *l. 40. de R. I. & l. 1. §. 12. de O. & A. §. 8. l. de inutil. stipul. l. 25. C. de nupr. §. 4. l. de Curat. Infantis, l. 5. de R. I. & §. 10. f. de i.* Unde hæ personæ contrahendo obligari non possunt, ne quidem tutoris autoritate interveniente, *d. l. 5. cum non habeant*

beant intellectum vel sensum *dd. ll. & l. 22. §. 7. Solut. matrim.*
& c. multominus consensum l. 2. C. de contrab. empr. l. 16. §. fin. l.
45. §. 5. de R. Nupt. Secus verò est, si ex re veniat actio; illam
enim etiam furiosum & infantem constringere posse; patet
ex *l. 46. de O. & A. & alijs textib. quos allegat Dn. D. Riem. 1. de contr.*
10. §. 42. n. 11. Quid verò in ebrio statuendum? Sane cum
consentire non possit, quod tamen de necessitate in con-
tractibus requiritur, per *l. 1. §. 3. de pact. l. 55. & 57. de O. & A.*
quomodo concurrere ex utraque parte contrahentium af-
fectus potest *d. l. 55. si alterutra pars ita inebriata*, ut omni
ratione carere videatur, & neque pes, neque mens suum sa-
tis officium facere queant; Unde comm. Interpretes jure
furiosi censent ebrium *Mascard. de probat. concl. 580. n. 3. Me-*
noch. lib. 2. arb. jud. cas. 326. n. 1. fol. 447. Gædd. c. 7. de cont. stip. n.
166. & alii. Illumq; si delictum commiserit, clementius pu-
niendum esse velint, per *l. omne delictum. 6. §. 7. ff. de remilit. l. 11.*
§. delinquent. de penit. Cum per ebriotatem ignorans deli-
querit, arg. *c. 7. caus. 15. q. 1. & ebrius, corpus non consentien-*
tis vocetur, cumq; corpore dormientis conferatur. c. si con-
cupiscentia. 8. 15. q. 1. quemadmodum ergò furiosus nihil age-
re, neq; consentire, & consequenter neq; obligari potest,
per dd. ll. ita nec summè ebrius, qui quid faciat, quidvè lo-
quatur, nescit, nec consentire, nec contrahere, nec obligati
posse rationi juris & communi Dd. sententiæ consentane-
um esse puto, cù iis quos prolixè allegat Dn. D. Riem. *d. c. 10. §.*
42. n. 36. & seqq. De mutis & surdis non minor est disceptio
inter Dd. an credere & debere exindeq; obligari possint?
Qua in re puto distinguendum esse inter eum, qui mutus & sur-
dus simul est, & eum in quo vitium hoc est discretum, ita ut
vel mutus tantum vel surdus tantum sit per *l. discreta. 10. C.*
qui test. poss. fac. Qui mutus & surdus simul est & quidem
à natura; cum iudicio carere dicatur *l. 12. §. 2. vers. natura. de*
judic. neque testari possit. l. 10. C. qui test. fac. poss. contrahendo
quoque se obligare nequit arg. r. 1. de L. Fuf. Can. toll. Quip-
pe qui nullis signis sensa animi prodere potest, nihilque
intelligit, Gomer. 2. Var. resol. 1. c. 6. n. 5. adeoque furioso similis
esse

esse scribitur à Barthol. ad l. 1. n. 9. de V. O. & infanti Bertach. in
verb. mutus. n. 24. arg. l. servo in vito in f. ubi Br. & comm. Dd. ff. ad
SCT. Treb. Farin. qua. crim. 98. caus. 17. n. 159. Quod si tamen
aliquid intelligat & indubitaris signis mentem suam prome-
beret Gomet. d. c. 6. n. 5. optimè Dn. D. Riem. 1. contr. 10. §. 42. n. 66.
67. & 68.

Qui verò ex accidente & post facto talis est, quod variis
casibus contingere posse, Justinianus ait in §. item surdus. 3. I.
quib. non est perm. fac. test. procul dubio subiectum obliga-
tionis esse poterit: arg. d. §. 3. & d. l. 10. C. qui test. fac. pos. jun-
cto r. c. 7. de L. Fusi. C. tol. ut pote qui per scripturam & alios mo-
dos mentem explicare, ac contractum inire valet, Dn. D.
Riem. d. §. 42. n. 69. Secus tamen esset, si etiam talis nihil in-
telligeret, pro ut probè animadvertit Gometz. 2. Var. res. 4.
n. 29. circ. med. Hactenus de mutuo & surdo simul: quod
si itaque vel mutus tantum vel surdus tantum discretim
considerentur, nullibi prohibentur contrahere & sese obli-
gare, vel solo nutu, vel traditione & aliis factis l. 52. §. fin. d.
O. & A. Vinc. Honde: vol. 1. consult. 37. n. 16. 17. & 18. Riem. d. §. 42.
n. 70. & seqq. Secundò impediuntur, quo ad se & suam
personam, credere & debere illi, qui bonorum suorum li-
beram administrationem non habent uti sunt. 1. PRODIGO.
Hi enim cum furioso comparantur in eo, quod neuter vo-
luntatem habeat, l. 40. de R. I. unde & instar furiosi nec tra-
dendo nec promittendo obligatur, l. 6. de V. O. juncta l. 12. §.
ult. de curat. dat. ab hù, qui. ne naturaliter quidem. per. l. is cui §.
de V. Ob. l. 70. §. 4. pr. de fidei. Dn. D. Arum. exerc. 12. q. 7. lit. b. Dn.
D. Riem. d. §. 9. 2. Alios tamen sibi obligare possunt d. l. 6. de
V. O. quemadmodum etiam in delictis eosdem civiliter
quoq; obligari rectè statuit Clar. lib. 5. §. fin. q. 60. n. 11. pr. arg.
l. 11. pr. de R. J. l. 23. de furs. l. 7. C. de pæn. Dn. D. Riem. d. dec.
9. q. 5

Verum quis pro prodigo habendus sit inter omnes non
constare video: quidam enim volunt eum prodigum esse
cui ipsa legè vel jure bonis interdicitur, per l. 18. Qui test. fac.
per. l. 1. de curat. furios. Quidam autem eum pro prodigo ha-
bent

bent cui insuper Magistratus sententia vel decreto bonis
interdictū est. per l. 12. de tur. & Curat. d. l. 1. de Curat. fur. l. 10. 15.
l. 16. eod. l. 3. C. de in integr. rest. l. 27. de minorib. Quod po-
sterius etiam mihi verius esse videtur; Quis enim mori-
bus adeoq; revera quis prodigus sit, tamen ut ei bono-
rum administratione interdiciatur causæ cognitione opus
est. quo innotescat an vera an falsa interdictionis causa ne-
mini enim absque cognitione causæ bonorum suorum ad-
ministratio auferenda, ut est in l. 2. de his qui sunt. sui vel alien-
jur. Unde certissimum est, ut licet notorium sit aliquem
prodigum esse, tamen ante sententiam iudicis admini-
stratio ei non auferatur Vigl. ad §. item prodigus. 2. I. quib. non
est permis. fac. test. quam sententiam alias tenentur quoque
Cujac. ad l. 6. de v. O. Wesemb. ad d. §. d. t. Mynsing. §. 3. I. de Curat.
Hackelm. illust. qq. d. 15. d. 16. l. c. Treut. 1. disp. 6. d. 5. l. d. & i. disp. 20.
d. 9. lit. b. Bach. ad disp. 6. d. 5. vol. 1. Hanon. disp. 3. d. 14. Forst. 1.
disp. 5. q. 3. Vult. §. 1. n. 5. I. Quib. non est perm. fac. test. Gædd. de
Contr. stip. c. 7. concl. 10 n. 141. & seq. Heig. ad §. 3. l. de Curat. Opti-
mè Hillig. Don. lib. 12. comm. 22. lit. f. Dn. D. Riemer d. 3. q. 10 & alii.
I. PUPILLI sine tutoris autoritate scilicet non obligan-
tur, neque de jure civili l. obligari 43. de O. & A. l. 189. de R. I.
neque de jure naturali l. pupillus 59. de O. & A. l. 41. de condit.
indeb. imò planè non obligantur l. 1. in fin. Comm. l. 1. §. 2. de
Const. pec. §. 2. I. quib. alien. li. vel non. principium enim est fir-
missimum, quod ad obligationem pertineat plenus con-
sensus ut sapius dictum per l. 1. & 2. de pactis, jam v. pupillus
nihil scit. Lult. de jur. & fact. ignor. & infirmum habet judici-
um l. fin. de manumiss. vind. & l. pupillus 189. de R. I. unde consen-
tire & consequenter obligari non potest, sed ipso jure mu-
nitus est l. 1. de minor. h. e. ut bene explicat Anton. Fab. cui au-
thoritas juris illæsum jus suum conservat, haud obstante
negotio quod gessit, perinde ac si non gessisset. Eatenus
autem verum hoc, quatenus non locupletior factus l. 5. in
pr. & §. 1. I. de auth. tutor. l. 4. §. 4. de except. dol. & met. l. 47. de so-
lut. & non dolo malo versatus l. 1. §. 15. de positi l. 13. de dol. mal.
nec ex re actio venit l. 46. de O. & A. nullo enim consensu
opus ubi ex re actio profisciscitur cum actio etiam ignoran-
ti ac-

4
ei acquiratur d. l. 46. l. 12. de R. Cr. de qua controversia uberiora proponit Dn. D. Riem. dec. 3. q. 8. III. MINORES PUBE-
RE s si nullum habeant curatorem obligari posse nullum
est dubium, quod si verò curatorem habeant non magis si-
ne ipsius consensu obligabuntur, quam prodigi l. 3. C. de re-
stit. in intr. Quæ tamen inhibitiõ obligationis non pendet
à defectu consensensus, sed ab interdictione administratio-
nis, quæ dato curatore facta videtur per l. 1. in fin. ff. de minor.
Don. 12. comm. 22. Gædd. ad l. 21. de V. S. n. 6 & seq. ac de contr. stip. c.
7. concil. 14. n. 264. Dn. D. Riem. d. 3 q. 9. Tertio impediuntur
inter se invicem mediante contractu, civiliter credere &
debere illi, quibus obstat aut potestas dominica aut patria.
Dominica obstat servo & domino: unde hi contrahendo
invicem civiliter non obligantur l. non solum 49. §. 1. d. pec.
l. 14. de O. & A. l. 56. §. 1. de fidejuss. junct. §. item inutiles. 6. I. de
inutil. stip. Tum quia servi jure civili pronullis & promor-
tuis reputantur l. 209. de R. I. arg. 1. I. quib. mod. jus p. pot. toll.
Tum quia cum domino fingitur eadem persona, arg. l. 10.
ibig. Goth. de opt. leg. Gædd. de contrah. stip. c. 7. n. 68. Riem. d. c. 10. §.
43. n. 21. Nunquam autem fieri potest, ut conventio & pa-
ctum, quod est plurium l. 1. §. 2. de pact. in idem subjectum
conciat, ita ut quis sibi obligetur aut tecum contrahat l.
18. §. 1. de stip. serv. l. 21. §. 2. & 3. in fin. l. 56. §. 1. l. 71. pr. de fidei: Dn.
D. Riem. d. §. 43. n. 8. Civiliter dixi; nam naturaliter con-
trahendo servi omninò obligantur non tantum Domino
§. 1. in. I. de fidei l. 4. de cond. indeb. l. 10. ff. pro emt. l. 14. de O. & A.
sed etiam extraneo d. l. 14. de O & A. l. 13. junct. l. 64. de cond. in-
deb. Dn. D. Riem. d. §. 43. n. 23 qui in super sub n. 24. probè adducit;
quid juris in hoc passu quo ad colonos adscriptitios, quos
Germani nostri *Reibeigene* vocant, nec non quo ad libe-
ros homines b. f. servientes, ubi exactiora desideranti in so-
lidum satisfaciet. Patria potestas obstat patri & filio, unde
etiam hi invicem contrahendo regulariter non obligan-
tur, §. item inutilis. 6. I. de inutil. stipular. l. 2. de contr. emt. junct. l.
frater à fratre 38. §. quæstum. 1. & 2. de cond. indeb. l. 15. §. 1. & 2. de
castr. pecul. l. 50. §. 1. de fidei. l. 36. pr. de cond. indeb. Potissima
ratio hujus rei latet in patria potestate, quæ demum facit,

tum ut pater & filius, pro una persona habeantur. *l. fin. C. de impub. & aliis subst. l. pen. C. de agric. & cens.* prout etiam naturaliter pro una carne reputantur. *c. pen. §. hac auctoritate. caus. 30. q. 2. & 3.* In una autem persona obligationem non posse subsistere, paulo ante in præcedentibus dictum est. Tum & hoc efficit, ut filius, patri acquirat quicquid acquirit ex re paterna, de jure noviore §. *1. vers. sancitum etenim à nobis. l. per quas pers. nob. acq. vel etiam aliunde & extrinsecus olim de jur. veteri d. §. 1. in pr. d. r. l. cum oportet. 6. C. de bon. qua lib. in tantum, ut ne momento aliquo subsistat in persona ejus, per quam acquiritur. l. placet. 76. de acquir. hered. l. 1. si à parent. manumiss. qui fuer. Frustranea itaque esset obligatio tam respectu patris; Siquidem quod per acquisitionem filii illius fieret, absonum esset denud per obligationem ejus fieri, *arg. l. 14. §. 2. in fin. de except. rei judic. §. sed si rem 10. l. de leg. §. sic discretis. 14. l. de actionib. l. 4. §. 19. de usuc. junct. l. 45. de R. l. cum similib.* Quam respectu filii: quippe qui jure pristino nihil proprii habere potuit. *Ulpian in frag. tit. 20. §. 10.* Jure noviore verò superflue apud patrem per obligationem quid quaereret, quod acquisitum ad patrem eodem momento reverteretur. *arg. d. §. 1. l. per quas pers. l. 6. pr. C. de bon. qua lib. junct. d. l. 79. de acquir. her. pluribus hac explicat Dn. D. Riem. d. §. 43. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13.* Ex quibus omnibus & præsertim ex jam adducta ratione secunda sufficienter apparet, ea quæ hæctenus de inhibita obligatione inter patrem & filium dicta sunt, tantum pertinere ad eas res, quæ patri alias acquiritur. Unde etiam Justinianus appositè ait; *Vox tua tanquam filii, sicuti & filii vox, tanquam tua intelligitur, in iis rebus, quæ tibi acquiri possunt. §. si quis 4. l. de inutil. stip.* Nullum itaque dubium est, primò de Castrensibus credere & debere, adeoque obligationis inter se capaces esse possint. *arg. pr. l. quib. non est perm. fac. test. l. pen. §. ult. C. qui test. fac. poss. l. fin. §. 1. C. de in off. test. junct. o. r. l. de l. Euf. C. toll. non tantum ex ratione jam acta, quia hæ res patri non acquiruntur d. §. 2. in fin. de inutil. stip. led etiam quia in his casibus filius, censetur pro patre familias l. 2. ad st. Maced. *arg. l. 6. §. fin. de injust. rupt.* adeoque patria potestate, & inde**

inde promanante unitatis fictione cessante, merito quoque
cessat obligationis inhibitiō, arg. l. generaliter. C. de Episc. & Cl.
S. illis autem l. de test. milit. §. ult. l. autor. tut. Bald. in l. r. C. si rell.
prov. Secundo quoque; idem obtinet in peculio adventio
irregulari, quod pleno jure pertinet ad filium, ut nempè in-
ter patrem & filium firma obligatio esse possit; quod pater
tūm ex Novell. 117. c. 1. ubi Justinia: filiisf. licentiam dat quo
volunt modo disponendi inter vivos de ejusmodi peculio.
Ergo etiam facultatem obligandi indulgisse videtur: Siqui-
dem alienatio contractus quoque continet arg. l. fin. C. de
reb. alienis. non alienand. Et princeps bona concedendo, vide-
tur quoque; obligationes concedere, l. princeps. 21. de V. S.
Tūm ex eo, quod, quia talia peculia de jure Justiniano pa-
tri non acquiruntur, d. §. 1. l. per qu. pers. l. fin. pr. vers. sive è con-
trario C. de bon. qua lib. d. N. 117. c. 1. filius quoque cum patre
hoc in passu pro una persona non amplius habeatur arg. à
contrario sensu deducto ex d. §. 4. in fin. l. de inut. stipul. Et
hanc sententiam tanquam communem defendunt Donell.
lib. 12. comment. c. 23. l. c. Gometz. lib. 2. var. resol. 2. n. 2. & alii. à
qua recedit Gœdd. de contr. st. p. c. 7. n. 48. & seqq. quem solidè refu-
tat Dn. D. Riem d. c. 10. §. 43. n. 16. De illo vero peculio adventio,
cujus usufructus ad patrem spectat, proprietate tan-
tum filio relicta, quod respectu superioris non incommo-
dè regulare dici posset, res controversior esse videtur, pro-
pter usufructum patri debitum, d. §. 1. l. per qu. pers. nob. l. cum
oportet. b. C. de bon. qua lib. Unde etiam obligationem hisce
de bonis non permittunt Gometz. lib. 2. var. resol. 1. n. 2. Barr.
ad l. fin. in pr. n. 2. circ. fin. C. de bon. qua lib. Contrarium tamen
cum Donell. 12. comm. 23. Dn. D. Riem d. §. 47. n. 17. mihi videtur
verius esse, quod nempè pater & filius etiam in his pecu-
liis invicem obligari queant. per rationem à contrario sen-
su desumptam ex d. §. 4. l. de inut. stip. maximè si pater suo juri
renunciando l. pen. C. & l. 46. ff. de pact. vel ejus quod sua inter
est rationem habendo, velit eum filio contrahere prout Dn.
D. Riem d. n. 17. Denique etiam hoc ex superioribus maximè
ex prima ratione à patria potestate desumpta, apparet, quæ
de inhibita obligatione inter patrem & filium ibidem di-

Ita sunt, non habere locum in filiis emancipatis, neque etiam
 intelligi posse de obligatione naturali. Quemadmodum enim patria potestas non amplius obstat emancipatis
 illorumque obligationi, quippe qui per emancipationem, quae hodiernis moribus etiam per matrimonium, mensae,
 domicilliive separationem contingit, Wenn die Kinder
 nicht mehr an des Vaters Brodt sein / Landr. lib. 1. art. 13. &
 lib. 2 art. 19 Const Elect 10 p. 2. Möll. 2. semest 16. n. 6. in fin. Wesenb.
 ꝛ. de adopt. n. 7. & de his q sunt sui vel. alien. n. 3. Schn. S. praterea,
 I quib mod. jus pat. pot. sol. n. 4. Hill. Don. 2 cap. 26. l. m. Cöl. decis.
 66. n. 8. Dn. D. Riem d. 2. q. 1. in fin & q. 4. circa fin & 1. de contr. 10.
 §. 43. n. 19. ex nexibus patriae potestatis & consequenter ab
 ejulmo di effectibus & fictionibus omnibus & singulis pe-
 nitus liberati sunt, §. 6. I. quib. mod. jus p. p. solv. l. emancipari. 36.
 ff. de adopt. l. pen. & ult. C. de emancip. Ita etiam eadem patria
 potestas non potest impedire obligationem naturalem,
 quia naturalia jura excludunt omnem fictionem, & tot num-
 merant personas, quot capita Clud. de cond. indeb. c. 4. num. 17.
 Unde nemo ambigit, quin pater & filius in vicem naturali-
 ter obligari possint. l. frater à fratre in pr. de cond. indeb. & d. l. §.
 1 & 2 ubi Bart. & ja. n. 22. Dn. D. Riem. d. §. 43 n. 20. Tandam
 coronidis loco in classem eorum, qui inter se invicem con-
 trahendo Obligari non possunt, de jute Saxonico referri
 etiam potest maritus & uxor. Cum enim maritus curator
 ejus sit legitimus qui aliàs vocatur Ebltcher Vormunde :
 das Weib/wenn sie in des Mannes Bette tritt / ist sie sein Ge-
 nossen / vnd tritt in sein Recht / vnder ist ihr Vormund Landr.
 lib. 1. art. 45. ubi Zob. lit. a. & lib. 3. art. 45. Zob. lit. d. Et nullus
 tutor aut curator possit in rem suam autor fieri. §. fin. l. 1. pr.
 l. 5. pr. l. 7. pr. ff. de autor. tutor. Inde sequitur etiam in hisce
 terminis obligationem inter eos consistere non posse, quod
 si tamen uxori alius curator peculiariter ad hoc constitue-
 retur, maritus & uxor non tantum invicem contrahere,
 emere, vendere permutare & similes contractus, excepta
 donatione celebrare, sed etiam quod consequenter per se
 patet firmiter obligari possent, prout optimè deducit. Möll.
 in comm. ad Cens. Elect. p. 2. const. 15. n. 49. & seq. Berlich. p. 2. concl.

17. n. 32. 33. & 34. Quodque hac ratione obtinet in marito
& uxore, commodè quoque trahi potest ad tutorem &
pupillorum; curatorem & minorem, prodigum vel quem-
vis alium curandum, de quibus singulis plura, qui volet, vi-
dere habet apud *Dn. D. Riem. sepè d. §. 43. n. 25. & 4. seqq. usq.*
ad finem. Tantum de subiecto.

XIII.

Objectum sive subiectum occupans sunt RES & FACTA.
§. ult. I. de V. O. Res sive sunt mobiles, sive immobiles, cor-
porales sive incorporales, & generaliter omnes, quæ no-
minatim non excipiuntur, in obligationem deduci regulari-
ter possunt. Excipiuntur v. I. quæ ratione materiæ defe-
ctum habent, uti sunt illæ quæ omnino in rerum natura
non sunt, *§. 1. I. de inutil. stip. l. 57. l. 58. de contrah. emr. nec futu-
ræ sperantur, quia ridiculum seu absurdum est, aliquid exi-
gere quod præstare nequit, l. 185. de R. I.* II. Excipiuntur
quæ ratione legis obstantis in obligationem deduci non
possunt, & à lege vel *IN TOTUM* (uti sunt res sacræ, sanctæ,
religiøsæ, liber homo, *l. 6. l. 34. §. 1. & 2. d. t. de contrah. emr. §. 2.
I. d. t. neque interest quoad infirmationem obligationis,*
an res ab initio tales sint, an postea sine facto debitoris ex
eventu quodam tales esse ceperint *l. 83. §. vers. nam & cum. ff.
de V. O. §. 3. vers. item contrah. I. de inutil. stip.* Nec in pendentem
erit stipulatio ob id, quod res sacræ possent fieri res profana,
aut liber homo servus, sed protinus inutilis est obliga-
tio, *d. §. 2. I. d. t. de inutil. stip. d. l. 83. §. 5. pr. de V. O.* excipiuntur ta-
men res sacræ mobiles *l. 21. C. de S. Sanct. Eccl. Novell. 120. c. 10.*)
extra patrimonii nostri computationem reposita, vel *Mo-
do QUODAM,* ut mancipium Christianum iudæo & c. *t. t. C.
ne Christian. mancip. hab.* quo referri etiam poterit prædium
dotale à marito non alienandum *l. 42. de usufr. l. 4. l. 13. §. 1.
fund. dotal. pr. I. quib. alien. lic. vel non. res litigiosa. l. 1. l. 3. ff. de litig.
C. d. t. plura eleganter Hill. Donell lib. 12. com. 20.*

E A C T A debent esse licita & possibilium, impossibilium
enim nulla obligatio, *l. impossibilium. de R. I. l. 31. de O. & A. §. 11.
I. de inutil. stipul.* Impossibilia autem non tantum illa dicun-
tur,

tur, ubi natura impedimento est, prout in d. §. 11. veluti cœlum
 adscendere, seu si quis Romæ ita stipuletur, hodiè Cartha-
 gini dare spondes §. 5. l. de V. O. & l. 2. §. 6. de eo quod cert. loc.
 Verum etiam ubi lex impedimento est l. 5. C. de ill. Insuper
 illud quoque factum impossibile dicitur, quod contra bo-
 nos mores, 15. de cond. instir. Ideoque generaliter novi-
 mus, turpes stipulationes nullius esse momenti, l. 26. de V.
 O. & quæ contra bonos mores in ita, non valere l. 61. d. t. l. 112.
 de leg. 1. adeo ut ex tali instrumento cui contra bonos mo-
 res quid insertum, nullam actionem habere possimus, l. 4.
 C. de inutil. stip. sed ipso jure inutile sit, l. 123. de V. O. Sunt au-
 tem Res turpes seu contra ll. quibus promittitur aliquod
 quod per se turpe velutisi quis homicidium, vel sacrilegum
 se facturum promittat l. 27. d. t. de V. O. vel si pacifectur ne
 furti agat, vel injuriarum, si fecerit alius. Expedi enim ti-
 mere furti vel injuriarum pœnam, l. 27. §. 4. de pact. vel pec-
 uniam polliceatur alicui, ne horum quid faciat, ut est in l.
 7. §. 3. d. t. nam & hoc turpe est, pro illo pecuniam accipere, à
 quo spontè alicui abstinendum, l. 2. l. 9. de cond. ob turp. & non
 pactis, sed pudore & officio ac legum metu à maleficiis tem-
 perandum *Hott. ad d. l. 7. §. 3. d. t. de pact.* Horum itaque & si-
 milium factorum nulla obligatio l. 27. §. 4. d. t. *Ubi Ant. Fab.
 & sup. ad ll.*

XIII.

Adjuncta sunt dies, conditio, locus & alia l. 44. de O. & A.
 De tribus prioribus in præfenti, Reliqua adjuncta possunt
 videri in d. l. 44. d. t. de O. & A. & apud Duaren. l. 16. de O. & A.
 cap. 5. Dies quidem multis accedit modis obligationi,
 aut enim adjicitur, ut obligatio multiplicetur sicuti fit in l.
 41. pr. & l. 56. §. 4. qui ita. de V. O. l. 60. pr. loc. & pr. l. eod. t. de V. O.
 aut ut restringatur vel temperetur conditio in hærens, sci-
 licet Si Lucius ante Kal. Mart. in Italiam non venerit l. 10. d.
 t. aut ut obligatio finiatur non quidem ipso jure sed ut per
 exceptionem vel pacti vel doliis qui petit, post tempus con-
 stitutum removeri possit, l. 44. §. 3. eod. potissimum autem
 differendæ solutionis gratia apponitur l. 118. §. 1. d. t. ubi so-
 lutio

lutio sc. in diem conferitur; Et tunc nec ante diem, quia is totus arbitrio solventis tribuitur, nec eo quidem, in quem solutio destinata, peti potest, sed demum cum præterierit, §. 2. I. de V. O. & l. 4. 2. l. 183. eod. Interim tamen præsens est obligatio, d. §. 2. l. 46. eod. Siquidem cessit dies, quamvis nondum venerit, quo pecunia vel res peti posset l. 213 de V. S. ac quæ differri dicuntur, jam quidem ipsò jure nata sunt, sed æquitate conventionis, in aliud tempus rejiciuntur, §. 10. I. de except. Sic actio differri quidem dicitur d. l. 113. §. 1. in fin. de V. O. & in diem solutio d. l. 45. d. 1. de V. O. verum his verbis actionis existentia non planè tollitur, sed tantum illius exercitium & executio siue exactio suspenditur arg. l. 13. §. 8. de act. em. junct. l. 46. de V. O. l. 44. §. 1. de O. & A. l. 213. de V. S. Undè etiam interea non inutilis est obligatio, quia novari potest l. 5. de novat. impedit solutionem l. 10. de cond. indeb. Donell. lib. 14. c. 11. quæ sanè repetitionem utiq; non impediret, si inutilis fuisset, Quin & ulterius dicendum, quod debitum tale, dum non aperte dies creditoris causa adjectus sit vel statim invito creditori etiã solvi posse, l. 38. §. 16. l. 137. §. 2. de V. O. ratio est, quia dies pro reo adjicitur l. 41. §. 1. d. 1. seu ut ait Robert. 1. Sent. 26. Dilatio in favorem rei fit, propterea, ut facilius intermedio tempore solutionem parare possit, quemadmodum igitur dilatio ipsi debitori auferri nequit, sic eidem renunciare cur non liceret l. pen. C. de pact. Donell. lib. 16. c. 11. Baib. ad Trent. 2. disp. 29. §. 3. lit. 1. Donell. ad l. 41. de V. O. n. 44. Quod in tantum obrinet, ut etiam debitori integrum sit pecuniam ante diem offerre, ut usurarum præstationem evitet, nisi aliud contrahentes nominatim voluisse appareat l. 122. ubi post alias Duar. Donell. n. 5. & b. d. t. Molin. de usur. q. 55. n. 385. Covarr. lib. 1. c. 15. n. 10.

XV.

Conditio etiam, ut dictum, pro adjuncto obligationis habetur, quæ aliàs quidem plura habet significata, ea autem omnia attingere, non dixi esse admodum necessarium, Retineo itaq; illum sc. significatum, quo Comm. à Dd. definitur, quod sit futurus eventus, in quem dispositio suspenditur,

D

ditur,

ditur, vel ut verb. Imp. Justinian. §. 4. de V. O. habent. cum in ali-
quem casum differtur obligatio. Unde differunt in diem facta
conventio, & conditio: Illius enim dies adjectus certus,
ut paulo ante dictum, hujus v. eventus dubius & in certus,
& propterea ejulmodi stipulatio: Dabis cum moriar, licet
in certum sit, pro conditione non habetur, quia certum est
illam existuram esse l. 17. l. 18. de cond. ind. l. 9. §. 1. de novat. hinc
nec obligatio in conventionem in diem facta suspenditur,
& differtur, per l. 213. de V. S. l. 13. §. penult. 5. de pignor. & hypoth.
l. 19. de const. pec. ex conditionali enim stipulatione tantum-
modo spes est debitum iri. §. 4. l. de V. O. Dum v. obligatio
differtur & suspenditur, eo ipso innuitur qualem qualem
obligationem subelle, arg. eorum qua precedenti d. dicta sunt,
Quam conceptam quidem, sed nondum natam neq; a ctio-
ne sua adactam non incommode dicere possunt cum Joh.
Hopp lib. 2. reidav. pag. 45. Hill. Don lib. 15. cap. 11. lit. a. Cuius
qualis qualis obligationis effectus est. quod ab hujusmodi
conventionem non liceat resilire, & debitor hic, conditiona-
lis debitor vocatur, opponiturq; improprie dicto. l. 10. de V.
S. & c. plures effectus hujus obligationis conditionalis ex-
hibet Hill d. c. 11. lit. a. Dn. D. Riom. 1. de contr. 7. §. 36. n. 29 qui po-
sterior per tot. §. 36. plana manu tractat de conventionem conditionalis
ubi per otium videre licet.

XVI.

Et locus adjici solet, in quo solutio fieri debeat. §. loca. 4.
l. de V. O. quo casu tacite inest dies seu tempus, quo commo-
de ad eum locum per veniri possit. l. 37. d. 1. ante illud tem-
pus autem petere non licet, cum ille male agat, qui ante
tempus vel diem petit, l. 1. fin. quand. dies usuf. Quamvis verò
alias in judiciis tempus itineris ordinatum, videlicet 10.
miliaria pro qualibet die, l. 1. si quis caut. in jud. fist. §. qui au-
tem. 16. l. de ex c. tut. l. 13. §. 1. & 2. ff. eod. junct. l. 3. de V. S. attamen
in contractibus expressè illud non reperitur, igitur com-
mittitur arbitrio boni viri id est judicis. l. 137. §. 2. de V. O. arg.
l. interdum. 73. pr. d. 1. r. 1. ff. §. C. de eo quod cert. loc. qui aestimet
quanto tempore diligens patet. conficere possit, quod se
factu-

facturum promisit &c. ubi *Dd. ad d. t. Meno: h. lib. 2. de arbit. cent. 1. cas. 2. qui eleganter hunc locum quale se. iudicij arbitrium debeat esse explicat, d. cas. n. 12.*

XVII.

Contraria obligationi est dissolutio & liberatio quoque modo facta, *l. solutionis. 54. de solut. & liberat.* contingit autem multis modis: Liberationum enim quædam communes, quædam *v. propria certarum obligationum* Communes aut contingunt ipso jure, *l. 38. §. 1. l. 72 d. t.* aut ope exceptionis, *l. 5. c. de pact.* Ipso jure contingunt vel *suapte conditione*, vel *contrahentium facto*, de quibus omnibus latissimè agit *Hugo Donell lib. 16. comment. per tot.* qui videri potest, cum jam mei instituti non sit, omnia hæc exactè tractare, siquidem aliàs nimis longè immorerer; Interim tamen placet de iis modis pauca subijcere, quos Imperator recenset *in tit. I quib. mod. oblig. toll.* Quorum quatuor ibidem reperiuntur I. SOLUTIO II. ACCEPTILATIO. III. NOVATIO. IV. CONSENSUS CONTRARIUS: de quibus singulis brevissimè.

XVIII.

Solutione ejus quod debetur, ipse jure obligatio tollitur, *inquit Justinian in pr. l. d. t.* Quamvis verò solutio generaliter pro qualibet liberatione, seu actuali satisfactione per debitorem, aut alium ejus nomine, creditoris facta accipitur, *l. 54. solutionis l. 52 de solut. l. solutionis 176. de v. sig.* Tamen his strictiori in significatione ad numerationem rei debitæ refertur *l. 49. solut. am. de solut. quæ numeratio seu solutio legitime facta si fuerit, non dubium erit, quin obligatio per eam tollatur secundum d. d. ll.* Nec refert quis solvat; utrum ipse qui debet, an alius pro eo, liberatur enim & alio solvente sive sciente sive ignorante, invito sive volente debitore, solutio fiat, *d. pr. I quib. mod. oblig. toll. l. 53. l. 23. eod.* Naturalis enim & civilis ratio suadet alienam conditionem etiam ignorantis & inviti, meliorem facere nos posse. *l. 39. de neg. gest.* Quamvis autem ille qui pro alio solvit, ipsum obligatione liberet, & ejus negotium gessisse dicatur, tamen, si pro

invito & specialiter prohibente solverit, repetitio cessabit, & nullam adversus eum vel directam, vel utilem contrariam actionem habebit, quamvis ab eo res bene gesta sint, pro ut habent verba Justiniani l. fin. C. de neg. gest. Cum invito beneficium non detur. l. invito. de R. I. Pro ignorante v. solvens actionem negot. gest. habet l. 43. de neg. gest.

XVIII.

Acceptilatione quoque contingit liberatio; §. item per acceptilationem. 7 d. t. quib. mod. obl. tollit. quæ æquiparatur solutioni veræ. d. §. per acceptilationem, quia perinde obligationem tollit, ac vera solutio, & eundem habet effectum veræ solutionis ex consensu creditoris & juris artificio. Differunt tamen in eo, quod illa re ipsa dicatur solutio; hæc v. imaginaria seu ficta, quia in hac non opus est, ut interveniat res aliqua seu pecunia, sed acceptum fingitur, quod non offertur, deinde vera solutione omnes obligationes possunt solvi. Acceptilatione v. tantum obligationes verbis inter dirimuntur, non v. ceteræ. Consentaneum enim visum est, verbis factam obligationem, aliis posse verbis dissolvi ait Just d. §. i. prout enim quidque contractum ita & dissolvi debet. l. 80. de solut. quare si quid ex alia causa seu contractu debeatur; instipulationem prius deduci, atque ita demum per acceptilationem dissolvi debet. d. §. item per acceptilationem l. quib. mod. obl. toll. latè Donell. lib. 16. c. 21.

XX.

Novatione in super obligatio dissolvitur, §. præterea. l. d. t. & l. i. de novat. & definitur in d. l. i. quod sit prioris debiti seu obligationis in aliam, vel naturalem vel civilem, transfusio & translatio, ut prior scilicet obligatio perimatur, & nova constituatur. Differt itaque ab acceptilatione, quia illius natura est, ut radicitus obligationem tollat. hujus verò, ut non penitus tollat, sed illam potius in alium transfundat d. l. i. secundò etiam quaslibet obligationes per novationem tollere possumus d. l. i. quod per acceptilationem secus est, ut dixi ex d. §. i. nisi demum inter-

terveniente Aquiliana stipulatione, §. est aurem. 2. I. quib. mod. obl. toll. Sed sciendum, novationem nomen generis, ita ut etiam delegationem deprehendat, & speciei esse, ita ut delegatione opponatur & definitionem in principio hęc positam generalem significationem nominis respicere. In specie verò novatio est debiti seu obligationis in novam stipulationem translatio, qua verus obligatio dirimitur, absq; interventu novæ personæ. Treut. par. 2. d. 29. §. 5. Delegationis verò est mandatum quo creditor debitorem jubet id quod sibi debet, promittere alteri. Treut. l. d. d. 29. §. 6. ubi vide & Hillig. Don. 16. cap. 20. lit. l. ubi hanc definitionem probe explicat. Wesemb. π. de novat. n. 9. Et quod ad hanc novationis speciem attinet, de ea non est dubium; quin semper novæ personæ interventus requiratur, si prior obligatio deberi debeat, aliud x. in novatione in specie dicta quæ hodiè aliter non fit, nisi expressè & disertè contrahentes exprimant, & dicant, se velle priore obligatione perempta, novam fieri, ut est in l. ult. C. eod. d. §. præterea circ. fin. I. quib. mod. oblig. toll. Wesemb. π. d. t. n. 6. Treut. d. 29. §. 5. lit. f. Hænon. d. 17. §. 30. Neque in casibus in quibus olim ipso jure faciebat, novatio hodiè ad excipiendum tantum valet, per text. d. l. fin. & d. §. præterea. I. d. t. & Dd. comm. Gail. 2. obser. 30. n. 3. Schmid. d. §. præterea. I. eod. Dn. D. Arum. d. 16. exercit. 17. Forst. 1. d. 19. §. 13. & alii.

XXXI.

Obligatio tandem contrariò dissensu ipso jure dissolvitur, qui est 4. & postremus modus ab Imper. sæpè allegato tit. quib. mod. obligat. tollit. tollendarum obligationum causa positus; pertinet autem hic modus ad emtionem, locationem, mandatum & societatem, cum hi contractus solo consensu constent, adeò etiam contrariò rursus dissolvantur, si quidem nihil tam naturale est, quam eodem genere quicquam dissolvere, quo colligatum est l. 35. de R. T. & l. 80. de solut. Sed ista dissolutio ita demum procedit si res adhuc sit integra: Exempli gratia in emtione re nondum secuta, seu pretio non soluto, §. fin. I. quib. mod. obl. toll. l. 1. & 2. C. quand. lic. ab emt. l. 23. l. 5. §. ff. de rescind. Unde rem integram putatum so-

D 3

lum

lum esse, quando sc. de iis rebus nihil præstitum est, in quas
contrabentes obligati sunt. l. 58. vers. nec quicquam l. 7. §. 6. de
pactis. Donell. lib. 16. comm. 17. Non v. res integra esse desinit, si
fortè atq; simpliciter data sint, ut sint argumentum em-
tionis contractæ pr. l. de emt. vend. l. 11. §. is qui vina. de act. empt.
aut si fidejussores constituti, l. 3. de rescind. vend.

Sed cum non omnia exactissimè per agere, sed potius
Laconicâ brevitate hanc obligationum materiam perstringere
mihi proposuerim, tandem hac vice filum abrumpo.

Gloria sit summo lausq; decusq; D E O.

Præstantis^o Dn. R E S P O N D E N T I,
Consalino suo delicto, de O B L I G A T I O -
N I B U S Disputanti,

ERgò liganda mihi versu, AUGUSTINE, ligandi
Materiam tua Dissertatio ritè resolvens
LEGE liganda liga, sunt quæ solvenda resolve;
T E Themis alma brevi, T E Sponsa decora ligabit.

applaudebat

Johann. Himmelius D.

Eidem

SIC, Hufflere, Dices rectè grassaris ad artes,
Illatebrans cerebro jusq; bonumq; tuo.
Non tantum vigili si strenuitate revolvis,
Solis & ad lychni lumina priva, libros.
Lectaq; communi Logices indagine strictim
Discutis, a linguæ das referenda tuæ.

Sed

Sed quoq; consuefcis, thesibus comprehendere
puncta

Juridica, & chartis hæc amicare novis.
Gratulor hunc nisum triplicem, tria gratu-
lor orsa:

Scire, loqui, nec-non scribere jura studes.

Ex bono affectu scribebat

Georgius Simmel.

J. U. D. Praefes.

Materiam strictis dum solvis, amice, ligatam
perplexitatem vinculis,

Disquirens quidnam seruetur juris & equi,
in obligationibus:

Gaudent, mirantur, plaudent, gratantur, amici
fidi sodales singuli

Me quoque gratantem agnoscis, præstantibus ausis
acclamo faustis plausibus.

Hujus materiae dubito (Tu ignoscite fasso)
æquene praxin calleas:

Nam tua doxtra minus firmè ligat, obligat illud:
quod colligatum percupis.

Quale sit agnoscis, nec nostrâ interprete crenâ
aut Oedipo quodam indiges.

Tran-

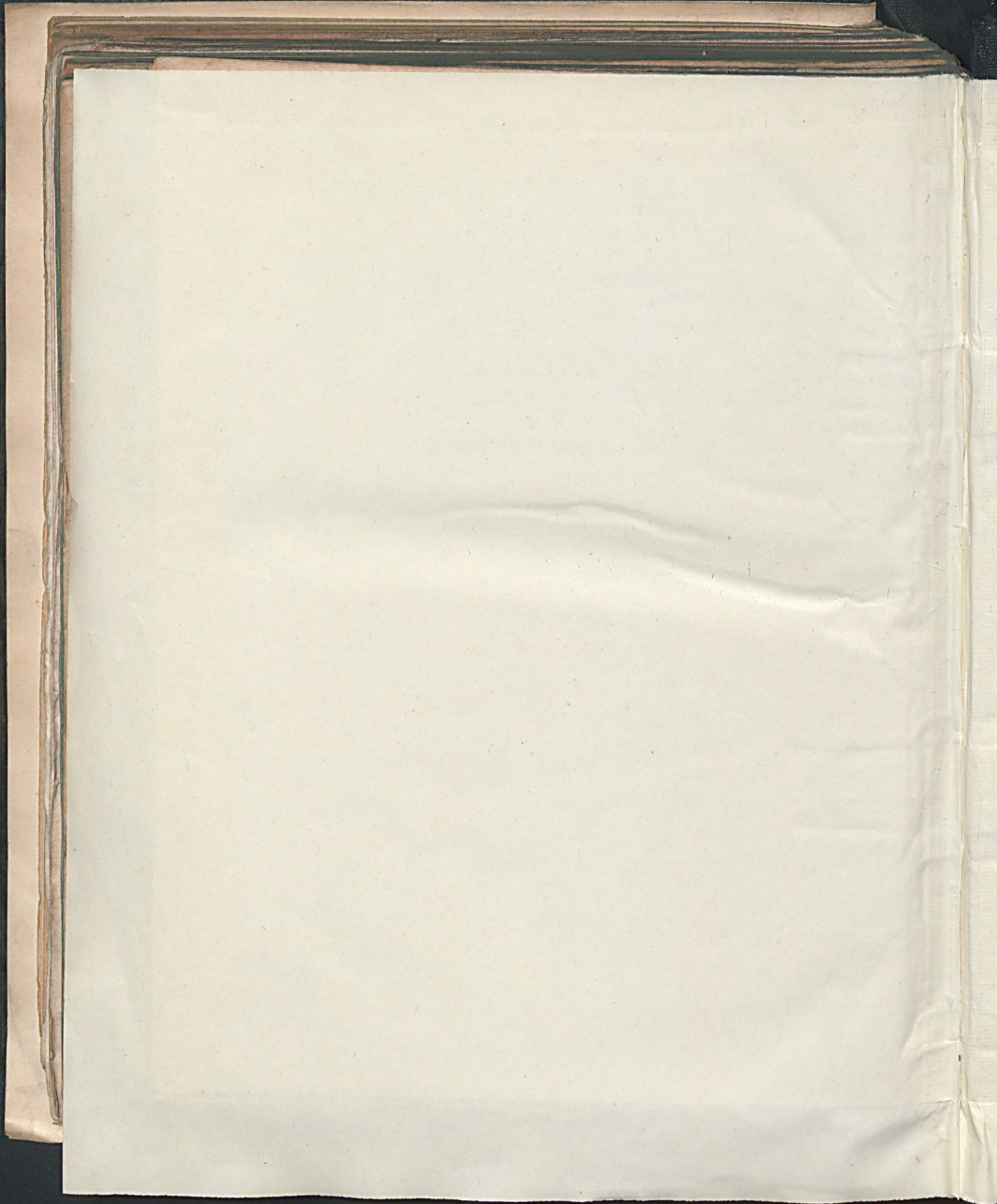
*Transcat hoc, levibus nam tradimus omnia cuncta
ferenda, que sunt irrita.*

*Tu, precor, hos splenis petulantis suscipe cuncta
jocus sereno innoxios.*

Ita amico ac consalino perdilecto
gaudens gratulabatur

M. Christophorus Schultetus
Starg. Pomeran. Facultat.
Philosoph. Adjunctus.

FINIS.

ULB Halle
005 132 665

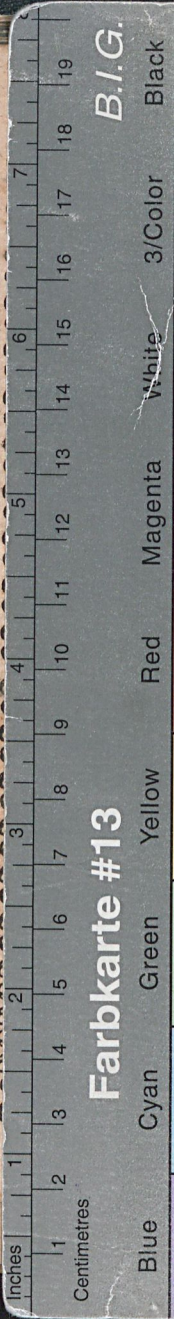
3

V017

B.I.G.

Farbkarte #13

URIDICA *1621.*

TIONI-
ENERE

1624,5
adjuvante *15*

ione Magnifici
mi Jctorum Or-
demia Jenensi

SIDIO
R. mi Viri Dn.

IMMELII
t præceptoris
limi,
*o ingenii modulo
tur*

INUS Hueffler /
Churing.
nco consueto

E
EITHMANNI.

XIV.

34.

